

efterindtægt efter tjenestemandsløven. Da § 36 ikke indeholder hjemmel til at frakende en ægtefælle retten til boslod, er det derimod mere tvivlsomt, om der er hjemmel til at frakende retten til bank- og forsikringsydelse, der i realiteten har karakter af almindelig opsparing som f.eks. kapitalpensioner, rateopsparinger, indekskontrakter og indestående i Lønmodtagernes Dyrtdsfond.

Efter arvelovens § 37 har faderen og hans slægt ikke arveret efter et barn født uden for ægteskab, hvis barnet er blevet til ved en sædelighedsforbrydelse, jf. straffelovens §§ 216-223, som faderen ved dom er fundet skyldig i. Bestemmelsen er i modsætning til § 36 obligatorisk, og der skal ikke ved straffedommen tages stilling til arveretsspørgsmålet.

Efter arvelovens § 38 bortfalder ægtefællers indbyrdes arveret ved separation og skilsmisse. Ægtefællerne bevarer derimod arveretten, selv om samlivet ophæves på grund af uoverensstemmelse. Hvis separationen bortfalder som følge af, at ægtefællerne genoptager samlivet, genindtræder arveretten. Det følger af arvelovens § 38, stk. 2, at den længstlevende ægtefælle i et omstødeligt ægteskab ikke har arveret, hvis ægteskabslovens § 27 anvendes. Efter denne bestemmelse kan såvel den længstlevende ægtefælle som førstafdødes arvinger kræve, at skiftelovens § 69 skal anvendes, hvis ægteskabet skulle have været omstødt efter ægteskabslovens § 23, dvs. fordi ægteskabet var bigamisk, eller ægtefællerne var nært beslægtede. Efter skiftelovens § 69 udtager hver af ægtefællerne ved skifte i anledning af omstødelse det, de har indbragt i ægteskabet og det, de senere har erhvervet ved arv og gave. Ægteskabslovens § 27 og dermed skiftelovens § 69 kan også anvendes i tilfælde, hvor omstødelse kunne ske efter ægteskabslovens § 24, dvs. hvis en ægtefælle har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, er blevet tvunget til at indgå ægteskab m.v., hvis den længstlevende ægtefælle kræver det.

Der henvises til betænkningen s. 191-194.

9.2. Arvelovsudvalgets overvejelser

Reglerne i den gældende arvelovs § 36 om fradømmelse af retten til arv fungerer efter udvalgets opfattelse tilfredsstillende. Udvalget finder dog, at det bør præciseres, at en fradømmelse også omfatter retten til udbetaling af forsikringssummer, pensioner, herunder kapital og ratepensioner, og andre ydelser, der kommer til udbetaling som følge af dødsfaldet. Bestemmelsen anvendes i dag analogt herpå.

For så vidt angår den gældende arvelovs § 37 om udelukkelse af arv for faderen og hans slægt ved sædelighedsforbrydelser omfattet af straffelovens

§§ 216-223, anfører udvalget, at bestemmelsen formentlig har yderst begrænset praktisk betydning. Det følger således af børnelovens § 10, at hvis et barn er blevet til ved et strafbart forhold, kan den mand, der har begået forholdet, ikke blive barnets far, hvis afgørende hensyn til barnet taler imod det. Efter forarbejderne til bestemmelsen (Folketingstidende 2000-01, Tillæg A, s. 68), må der ved afgørelsen af, om afgørende hensyn til barnet taler imod en bestemt mands faderskab, lægges vægt på karakteren af det strafbare forhold, og hvilken indstilling barnets mor har. Er barnet blevet til ved incest, vil afgørende hensyn til barnet formentlig altid tale imod, at den pågældende mand bliver far til barnet. Er der derimod tale om voldtægt m.v., vil det bero på en samlet vurdering, om afskæring bør finde sted. Der må i den forbindelse lægges vægt på, om moderen selv ønsker faderskabet afskåret. Afgørelse efter § 10 træffes af retten. Hvis retten ved afgørelsen af faderskabssagen når frem til, at faderskabet bør afskæres, vil der selvsagt ikke være nogen arveret at afskære. I de tilfælde, hvor retten i forbindelse med faderskabssagen har overvejet udelukkelse af faderskabet efter § 10 og er nået frem til, at faderskabet bør fastslås, uanset at barnet er blevet til ved en sædelighedsforbrydelse, finder udvalget, at faderskabet bør have de sædvanlige retsvirkninger, herunder gensidig arveret. Navnlig på denne baggrund foreslår udvalget, at den gældende arvelovs § 37 ikke videreføres.

Børnelovens § 10 finder kun anvendelse på børn født den 1. juli 2002 eller senere. Spørgsmålet om arveret for faderen til et barn, der er blevet til ved en sædelighedsforbrydelse vil således i mange år kunne opstå uden, at der i forbindelse med faderskabssagen har været mulighed for at afskære faderskabet. Endvidere vil spørgsmålet kunne opstå i relation til børn, der er født i udlandet, og hvor faderskabet er fastslået efter udenlandsk ret.

Faderen og hans slægt er imidlertid ikke tvangsarvinger efter barnet, og barnet har derfor, når det fylder 18 år, mulighed for at afskære faderens og hans slægts arveret ved testamente. Barnets mor og hendes slægt har endvidere ved at oprette testamente efter den foreslåede nye bestemmelse om adgang til at råde over umyndiges arv, jf. pkt. 10.2.2. mulighed for at sikre, at arv, der tilfalder barnet fra dem, ikke går videre til faderen og hans slægt, hvis barnet dør, inden det fylder 18 år.

Udvalget finder ikke behov for at ændre arvelovens § 38 om bortfald af arveret ved separation og skilsmisse.

Der henvises til betænkningen s. 195-197.